

Bijdrage VVD algemene beschouwingen

Voorzitter,

Allereerst dank aan de ambtelijke organisatie en het college voor de goed leesbare stukken en de prettige behandeling van de technische vragen en de voorbereidende commissie.

Vorig jaar rond deze tijd lag er nog een voorjaarsnota waar redelijk wat kritiek op was. We zaten toen vlak na de gemeenteraadsverkiezingen 2022, en het college koos er voor om in de voorjaarsnota alleen de toen onvermijdelijke ontwikkelingen in een financieel doorkijkje te vertalen. Dit gaf ons op dat moment dus een beperkt beeld van hoe we ervoor stonden. Toch ging de belangrijkste kritiek van de VVD vorig jaar ook al over de financiën. Want het was ons toen al bijna duidelijk dat de doelstelling van de coalitie om de indexering van onze woonlasten binnen de 3 procent te houden onder druk zou komen te staan. En we hebben destijds o.a. stil gestaan bij onze algehele financiële positie en de angst dat we door de wet Fido op slot zouden komen te staan (wettelijke toegestane risico dat wij in de vorm van rente en aflossingen mogen aangaan). Gelukkig biedt de voorjaarsnota van 2024 ons wel de inzichten en handvaten daar beter op in te gaan. Helaas zien we in deze voorjaarsnota onze zorg bevestigd.

Woonlasten

Voorzitter, het onderwerp waar niemand in deze voorjaarsnota omheen kan zijn de woonlasten, daarna de woonlasten, en dan nog eens woonlasten. De al eerder aangehaalde stijging van de woonlasten van maximaal 3 procent was vorig jaar bij de start van de nieuwe raadsperiode één van de belangrijkste pijlers van deze coalitie. Gelukkig is het nog niet zover, maar deze voorjaarsnota voorspelt een totale lastenstijging van ongeveer 10 procent. En bij de invoering van het tarief restafval per lediging kan dit percentage bij veel gezinnen nog hoger uitvallen. De afvalstoffenheffing is een groot deel van onze woonlasten. Want de totale woonlasten bestaan voor onze inwoners uit de riool- en afvalstoffenheffingen en de OZB. 10 procent stijging is voor de VVD teveel.

Het streven om voor de riool- en afvalstoffenheffingen kostendekkend te zijn, betekent voor de inwoner van de Oude IJsselstreek dat we door stijging van kosten in personeel en energie op hogere lasten uitkomen. We vragen ons af of het aanstellen een adviseur klimaat (voorjaarsnota 2023) en de investeringen in het VANG beleid zouden moeten vallen onder deze kostendekkende gemeentelijke belasting. Het streven kostendekkend is dus een rekbaar begrip. We kunnen andere dekking zoeken of de genoemde investeringen uitstellen tot een moment dat de inflatie weer op een normaal niveau is. We hebben onze inwoners de komende jaren hard nodig voor alle doelen die wij willen verwezenlijken, hoe mooi is het dan dat we juist nu in tijden van inflatie een signaal kunnen afgeven.

We zijn dus qua timing niet gelukkig met de investeringen die we uit de afvalstoffen – en rioolheffingen gaan doen. Uiteraard staat de VVD ook voor klimaatambities maar deze investeringen zijn echt voor de lange termijn en kunnen best een jaartje wachten.

OZB

Wetende dat we het begrip kostendekkend oprekken, laten we dan voor onze inwoners in ieder geval komend jaar van de OZB afblijven. Vooral ook omdat dit perfect past in het beeld van onze meerjarenbegroting. Het financieel meerjarenperspectief van onze gemeente is niet bepaald positief want de leningenportefeuille stijgt in 2026 tot boven de 180 miljoen. Maar met het doorkijkje naar het 'ravijnjaar' 2026 waarin we minder geld krijgen van het rijk, hebben we in 2024 en 2025 juist nog

wel alle ruimte in onze begroting. En laten we er vanuit gaan dat de inflatie van 10 procent de komende jaren gewoon weer terugkomt op een normaal niveau. Dus dan kunnen we nu (in 2024) onze inwoners ontzien omdat nu die ruimte daarvoor is, en daarna op het moment dat de inflatie weer op een voorspelde reguliere 3 procent staat herbezien wat OZB meerjarig zou moeten zijn.

Personeel

De ambtelijke organisatie is een belangrijk deel van onze begroting, voor 2023 afgerond 24 mil. (begroting 2023 plus afwijking in Berap). Sinds ik raadslid ben geworden eind 2018 zie ik dat de personeelslasten ieder jaar omhoog gaan. In het jaar 2018 was het budget voor personeel slechts ongeveer 15 miljoen. En uiteraard is het speelveld door decentralisaties en onze eigen ambities totaal veranderd. Maar in voorbereiding op vanavond viel ons vooral op hoe moeilijk het überhaupt is om goed inzicht te krijgen in onze P- begroting. Althans met name het daadwerkelijk gerealiseerde deel. Daarbij komen ook nog eens 'verborgen' personeelslasten in die zitten in gemeenschappelijke regelingen en niet te vergeten ook STOER. En voorzitter, ik haal dit natuurlijk aan omdat wij als raad kaderstellend zijn als het gaat om het budget. Ook zitten er nu weer een paar wijzigingen in de P- begroting van de voorjaarsnota, BERAP en bijvoorbeeld de 500 k bestemmingsreserve voor organisatieontwikkeling uit de jaarrekening. Als ik dan zie dat we vanaf 2018 60 procent in personele begroting zijn gestegen is het gewoon heel erg lastig deze jaarstukken op het onderdeel personeel te beoordelen.

We hebben ondertussen wel de stap naar een ontwikkelgemeente gemaakt maar volgens de voorjaarsnota zijn we nog lang niet uit ontwikkeld als het gaat om investeringen. Het opleidingsniveau en de competenties van onze ambtenaren stijgen maar de VVD maakt zich wel zorgen om de afstand tot de inwoners die alleen maar groter lijkt te worden. We beseffen dat dit een landelijke trend is maar ondertussen stijgt onze P- begroting wel alleen maar verder. In vorige beschouwingen hebben we veel aandacht gevraagd voor het onderdeel participatie. Afgelopen jaar hebben we ook een aantal voorbeelden gezien waar de participatie veel beter of zelfs goed is opgepakt, maar de uitdagingen rondom participatie blijven natuurlijk groot. De VVD hoort graag van de portefeuillehouder hoe wij deze uitdagingen in onze gemeente te lijf gaan.

Sociaal domein

Voor STOER is het weer een druk jaar geweest. Met de coronatoeslagen, opvang van Oekraïners en het verwerken van energietoeslagen is het nodige werk verzet. We zijn dus blij met de inzichten die we hebben gekregen in het klantenbestand. Wat ons betreft komen de ambities voor de maatschappelijke banen voorlopig op een laag pitje. We willen juist wel graag meer prioriteit leggen bij het versterken van het verenigingsleven dat onder druk staat en cruciaal is voor identiteit en woonplezier in onze gemeente. Maar om het haakje te maken met het onderwerp personeel willen we wel graag meer inzicht krijgen in de organisatiekosten en de klanttevredenheid van STOER. Hier hebben we afgelopen week ook nog extra informatie over ontvangen. Hier wil de VVD fractie schriftelijk nog op terugkomen maar we wachten ook nog op de jaarrekening 2022 van STOER. In de voorbereidende commissie is de discussie of de bekende hekjes in het sociaal domein gestart. Voordat we klaar zijn om de hekjes in het sociaal domein los te laten wil de VVD eerst meer inzicht krijgen in wat de uittreding uit Laborijn ons financieel heeft gekost, of juist heeft opgeleverd. Zonder dat inzicht is het volgens de VVD erg moeilijk te bepalen in welke mate we grip hebben op de kosten in het sociaal domein, dus in welke mate we daadwerkelijk in control zijn. Vooropgesteld dat we blij zijn met de benadering van STOER vinden we niet dat onze inwoners in het sociaal domein deze beleidsverandering moeten betalen.

Prioriteiten

Ik zei het al, het breder financieel perspectief is niet geweldig. Naast de stijgende leningenportefeuille is de wet FIDO een serieuze zorg. Met alle uitdagingen die er nog op ons afkomen is het voor de VVD erg belangrijk dat we onze industriegebieden en uitleglocaties voor onze woonwijken kunnen blijven ontwikkelen. Daarnaast vinden we het noodzakelijk dat we met veiligheid van ons verkeer aan de slag gaan en de verbeterpunten die straks uit het verkeersonderzoek komen oppakken. En waar het kan willen we waar het kan onze eigen inwoners zoveel mogelijk ontzien in de lasten..

Voorzitter, we zijn een ontwikkelgemeente, maar we vragen ons af of we straks nog wel het geld en de ruimte hebben om alle doelen die we hebben verder te ontwikkelen.